

Scharrelen op het net

Leon Pijs

Albatross Consult - E-mail leon@albatross.nl - Internet <http://www.albatross.nl>

In de favoriete sites van Fokke de Jong in het vorige Al-nummer meldde hij een interessante toepassing voor pluimveehouders. "Op eenvoudige en tamelijk overzichtelijke wijze kan een ondernemer bedrijfseconomische kengetallen van zijn koppels onderling met elkaar vergelijken." Zo betitelde hij de site. Hoe een persoonlijk initiatief uitgroeit tot een web-applicatie met beide benen op de grond valt hieronder te lezen.

Trefwoorden: pluimvee, kengetallen, internet, ketens, bedrijfsvergelijking

Pluimvee (van 19-toen tot

Degene, die kippen nog zien rondscharrelen op het boeren erf, hebben een beeld in hun hoofd van een halve eeuw geleden. Moeder de vrouw verzorgde de kippenkroost en het leven was goed. Toen in de zestiger jaren de intensivering van de landbouw begon en de bezettingsdichtheid steeg, was het zaak de kippen op roosters te houden. Door de kippen fysiek te scheiden van de mest, werden de parasitaire ziektes effectief aangepakt. De dieren zaten daarmee in zogenaamde *flatdeck* kooien. Maar de intensivering zette door en de kippen gingen ook de hoogte in. Bedrijfsautomatisering zorgde voor grote eenheden, die door een gezin gerund konden worden. Het gezinsbedrijf als hoeksteen voor de pluimvee sector. Ik sprak laatst een voorlichter die zijn carrière in bovenstaande periode heeft zien groeien. "In het begin" zo vatte hij samen, "voerde je als voorlichter een sociaal gesprek. Vervolgens ging je de nadruk leggen op het meest voor de hand liggende kengetal, het legpercentage." Hoe professioneler de sector werd hoe meer kengetallen erbij kwamen. Uitval, voerconversie, eigewicht, eimassa, voeropname per dier per dag, etcetera. De voeding, de genetische kracht en de huisvesting groeiden samen met het management van de pluimvee houder.

Maar er gloren inkrimpingen

Maar de sector groeide zo hard, dat de consument in de jaren 80 begon te morren en stukje bij beetje koos voor welzijnsvriendelijke productiemethoden. In Nederland begonnen scharreleieren terrein te winnen van de batterij-eieren. En begin jaren negentig kwam daar het volière-ei bij. De kippen scharrelden en fladderden, en een redelijk (economisch) alternatief, de volière, was geboren. Blikken we nu een decennium vooruit, dan zullen er bijna geen legbatterijen meer zijn te bekennen in het Nederlandse landschap. Naast de welzijnsbepalingen had de overheid natuurlijk al geruime tijd een mechanisme om de mestproductie in te dammen. Nu dat ook Europese vormen heeft aangenomen en de overheid een op-

koopregeling inzet, zullen in het pluimveelandschap slechts jonge en grote pluimveebedrijven overblijven.

En de periferie....?

De periferie van het legpluimveebedrijf bestaat uit de volgende schakels: broederij en opfokker, voerfabriek, eierhandel & ei-verwerking en de slachterij. De persoon met de meest binding is de bedrijfsadviseur van de voerfabriek. Middels technische begeleiding heeft hij regelmatig contact met de pluimvee houder en stimuleert hij een optimale productie-efficiëntie. Hij maakt gebruik van z'n eigen koppeladministratie-programma of hij gebruikt de kengetallen, die de pluimvee houder hem geeft. Hierop stuurt en adviseert hij de pluimvee houder. Naast zijn adviserende pet heeft hij ook de pet op van de handelaar. Hij houdt de kracht van de verschillende schakels in de gaten, want dat bepaalt de spanning die de totale keten aankan. Hij heeft er dus ook baat bij dat het vakmanschap en daarmee het technisch - economisch management van de pluimvee houder op peil blijft. We kennen met z'n allen het verhaal van de zwakste schakel.....

Ontwikkelingen

En terwijl de sector langzaam ombuigt van batterijproductie naar alternatieve huisvesting, wordt de behoefte aan goede technische managers groter. De geringere beheersbaarheid van alternatieve systemen vereist nu eenmaal een beter vakmanschap. Naast de indamming van bedrijfsexpansie van overheidswegen, wordt deze ook nog beperkt door de grotere arbeidsbehoefte van de alternatieve huisvesting. En terwijl de sector inkrimpt, dreigen ook de productontwikkelingen te stagneren. Zo lijkt ook de ontwikkeling op software gebied een stilstand te kennen in het DOS tijdperk. En niet alleen in Nederland is de sector te klein voor productontwikkeling, internationaal denkt men er net zo over.

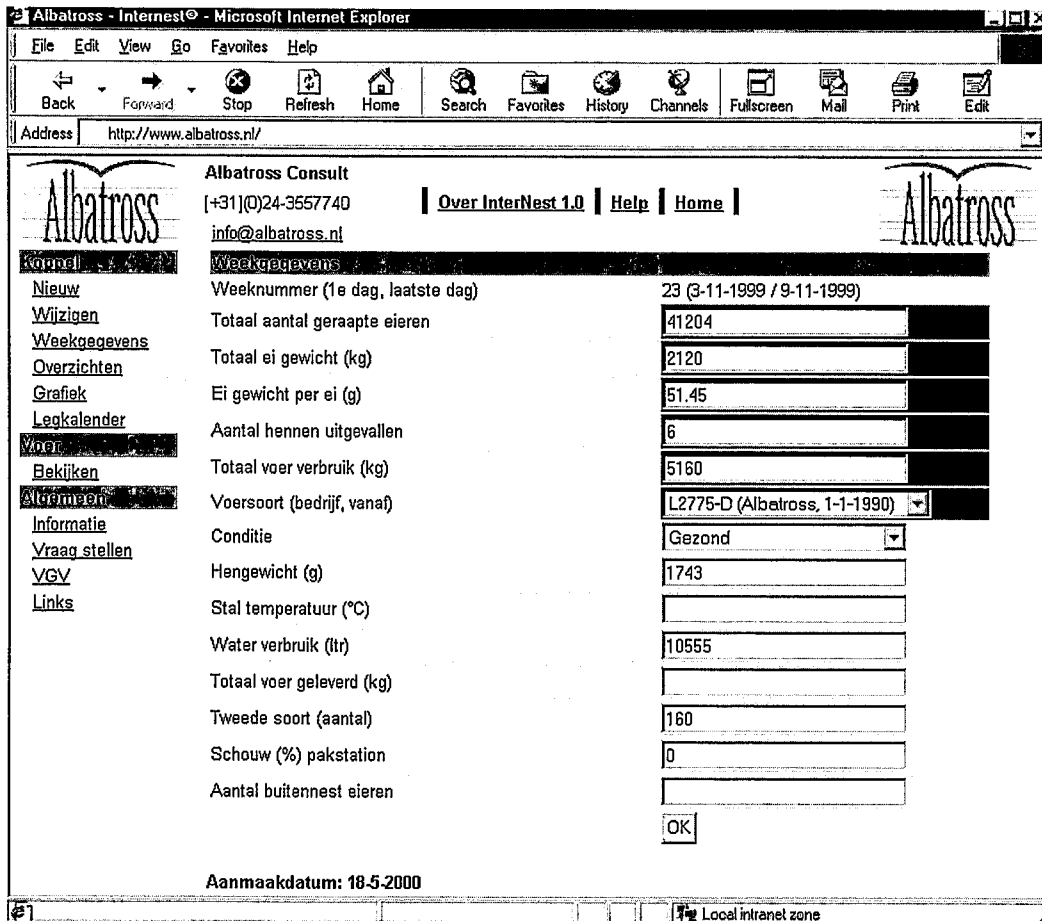
Met deze groeiende behoefte in de informatiemarkt en de opkomst van het internet was het idee in 1995 geboren. De huidige combinatie van sector kennis en -informatietechnologie heeft geresulteerd in de concretisering van dit idee: InterNest™.

InterNest™

InterNest™ is een legpluimvee management ondersteunend programma via het internet. De belangrijkste voordelen van het op internettechnologie gebaseerde InterNest™ zijn:

- Logistiek van verspreiding

De logistiek van de verspreiding komt er op neer, dat deze via

Figuur 1: Weekgegevens (donkere velden zijn verplicht)

het internet wereldwijd mogelijk is. Verder kunnen de updates centraal plaatsvinden, waardoor aanpassingen direct zichtbaar worden voor de gebruiker. Bijkomend voordeel is dat het programma geen ruimte inneemt op de computer van de gebruiker.

• Genereren van referenties

Het genereren van referenties is van belang voor pluimveehouders, die zich willen vergelijken met de technische prestaties van hun collega's. Ook is het van belang voor de voerfabrieken om te weten waar ze staan. Voor iedereen in de keten geldt, dat meten weten is; met de vooruitgang verandert ook de maatstaf. Vooruitgang kan immers relatieve achteruitgang betekenen. Als de verbetering geringer is dan het landelijk gemiddelde, dan reken je je rijk.

Inhoudelijk

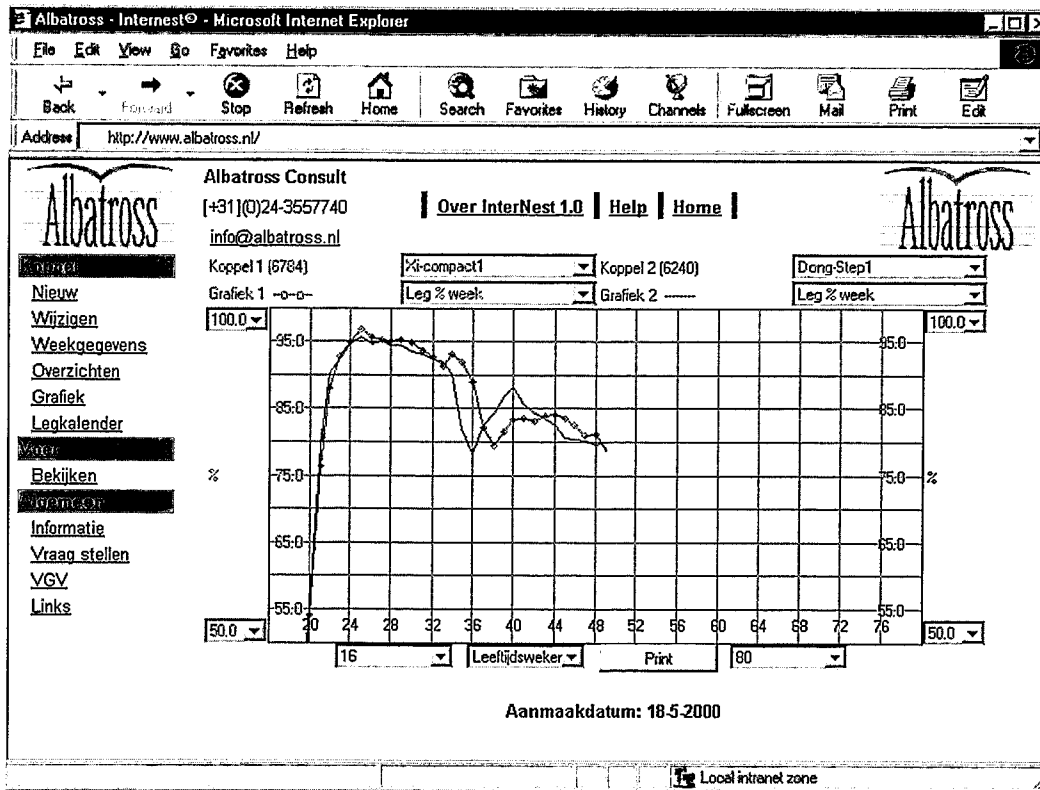
InterNest™ is gebaseerd op de rekenregels zoals die een jaar of tien geleden opgesteld zijn en nu bewaakt worden door het ATC (Agrarisch Telematica Centrum) in Lelystad. Daarnaast zijn er kengetallen, die weliswaar niet door ATC gedefinieerd zijn, maar die de pluimveehouder wel helpen zijn beslissingen te verfijnen. Zo is een kengetal als voerconversie (kg voer / kg eieren) erg belangrijk. Echter, toen nutritionisten hun voerprogramma's gingen verfijnen ontstonden er 1^e, 2^e en soms 3^e fase voeders. Deze verschillen vaak in energie-inhoud. Een voerconversie met relatief veel energierijk voer (bijvoorbeeld 2.850 Kcal/kg) pakt gunstiger uit dan een energie voer neutraal (bijvoorbeeld 2.800 Kcal/kg). Worden de voerkilo's gecorrigeerd voor energie-inhoud (2.800 Kcal/kg), dan is er sprake van een

energie gecorrigeerde voerconversie. Op deze manier worden koppels uit landen met een lagere energiestandaard (bijvoorbeeld 2.650 Kcal/kg) ook iets beter vergelijkbaar. Energie is één van de grootste kostenposten (> 70%) van het voer dus zonder prijsvergelijkingen te maken is er toch een goede inhoudelijke koppeling te maken.

Naast de extra kengetallen biedt InterNest™ ook een bijzonder gemakkelijke grafische vergelijkingsmogelijkheid. Middels een *Java applet* (zie figuur 2) wordt het productieverloop en de efficiëntie inzichtelijk gemaakt. Door een koppel te kiezen en de bijbehorende (gemiddelde) referentie, krijgt de gebruiker grafisch inzicht in de verschillen. Hierdoor ontstaat er een plaatsbepaling of in het geval van de 'Top 25%' een haalbare doelstelling. Deze doorlopende informatie is voor de pluimveehouder en de voerfabriek op geen enkele andere manier te verkrijgen dan door een centrale database. En aangezien plaatsbepaling van groot belang is in een inkrimpende markt, zal er veel behoefte ontstaan aan dit soort technische informatie. Vanzelfsprekend kunnen lopende en historische koppels met elkaar vergeleken worden en de verschillende kengetallen binnen een koppel.

Tracking & tracing

Het kon natuurlijk niet uitblijven maar na 1999 wil geen enkele sector zich nog laten verrassen door product contaminaties. Het heeft de sector het afgelopen jaar veel geld gekost en men oriënteert zich nu op systemen om dit soort rampscenario's te voorkomen. De mogelijkheden van *tracking en tracing* komen via een centrale database dichterbij. Middels een ex-

Figuur 2: presentatie van productieverloop en de efficiëntie

tranet constructie als InterNest™ kan een dergelijk systeem opgezet worden.

Technische hoogstandje

De simpele opzet van InterNest™ is gekozen om de gebruiker vooral niet af te schrikken. In principe vult een gebruiker de 5 verplichte meetgegevens (Figuur 2) in en ze worden meteen opgenomen in de overzichten en grafieken (Figuur 3). Waar een gebruiker zich ook in het programma bevindt, hij kan met een klik bij de grafiekkeuzes of bij de overzichten komen. Doeltreffendheid boven alles. Met deze visie is het programma

reeds in 1995 in Nieuw Zeeland geïntroduceerd (weliswaar zonder internet). De eenvoud moest model staan voor een introductie in een sector, die niet gewend was aan getallen en grafieken. Binnen korte tijd leerden de pluimveehouders *down under* met de CEO (*Commercial Egg Optimizer*) werken. Op dit moment heeft de universiteit waaraan ik toen verbonden was een *consultancy service* opgezet rondom de cijferanalyses. Via internet kan een consultancy service vanuit elke plek ter wereld aangeboden worden. www.albatross.nl is geen technisch hoogstandje maar gaat terug naar de basis. Net als de pluimveehouderij..... scharrelen op het net.